

22005A0517(01)

17.5.2005

ОФИЦИАЛЕН ВЕСТНИК НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

L 124/4

КОНВЕНЦИЯ ЗА ДОСТЪПА ДО ИНФОРМАЦИЯ, УЧАСТИЕТО НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА В ПРОЦЕСА НА ВЗЕМАНЕТО НА РЕШЕНИЯ И ДОСТЪПА ДО ПРАВОСЪДИЕ ПО ВЪПРОСИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Съставено в Орхус, Дания, на 25 юни 1998 г.

Страните по тази конвенция,

като припомнят принцип 1 от Стокхолмската декларация за околната среда на човека,

като припомнят също така принцип 10 от Декларацията от Рио де Жанейро за околната среда и развитието,

като припомнят освен това и резолюции на Общото събрание 37/7 от 28 октомври 1982 г. за Световната харта за природата и 45/94 от 14 декември 1990 г. за необходимостта да се осигури здравословна околна среда за благосъстоянието на хората,

като припомнят Европейската харта за околна среда и здраве, приета на Първата европейска конференция по околна среда и здраве на Световната здравна организация във Франкфурт на Майн, Германия, на 8 декември 1989 г.,

като потвърждават необходимостта от опазване, съхраняване и подобряване на състоянието на околната среда и от осигуряване на устойчиво и екологосъобразно развитие,

като признават, че адекватното опазване на околната среда е от съществено значение за благосъстоянието на човека и осъществяването на основните човешки права, включително самото право на живот,

като признават също, че всеки човек има правото да живее в околна среда, благоприятна за неговото здраве и благосъстояние, както и задължението, индивидуално и съвместно с други лица, да опазва и подобрява околната среда в полза на сегашните и бъдещите поколения,

като имат предвид, че, за да могат да отстояват това право и да спазват това задължение, гражданите трябва да имат достъп до информация, да имат право да участват при вземането на решения и да имат достъп до правосъдие по въпроси на околната среда и като признават в тази връзка, че гражданите могат да се нуждаят от помощ при упражняването на своите права,

като признават, че в областта на околната среда по-добрият достъп до информация и общественото участие във вземането на решения подобряват качеството и изпълнението на тези решения, допринасят за повишаване на обществената информираност по въпроси на околната среда, дават възможност на обществеността да изразява своята загриженост и позволяват на държавните органи надлежно да вземат предвид такава загриженост,

като си поставят за цел по този начин да увеличат отговорността и прозрачността във вземането на решения и да засилят обществената подкрепа за решенията, отнасящи се до околната среда,

като признават, че прозрачността е желателна във всички подразделения на държавната власт и като приканват законодателните органи да прилагат принципите на тази конвенция в своята работа,

като признават, че обществеността трябва да бъде информирана за процедурите за участие във вземането на решения, засягащи околната среда, да има свободен достъп до тях и да знае как да ги използва,

като признават също значението на съответните роли, които отделните граждани, неправителствените организации и частният сектор могат да играят в опазването на околната среда,

като изразяват желанието си да се поощри екологичното образование с цел по-добро разбиране на околната среда и устойчивото развитие и да се насърчи широката информираност на обществото за решенията, оказващи въздействие върху околната среда и устойчивото развитие, както и неговото участие при вземането на такива решения,

като отбелязват в този контекст значението на използването на медиите и електронните или други бъдещи форми на комуникация,

като признават важността на пълното отчитане на съображенията за околната среда при вземането на решения от страна на правителството и последващата необходимост държавните органи да разполагат с точна, пълна и актуална информация за околната среда,

като признават, че държавните органи разполагат с информация за околната среда в интерес на обществото,

загрижени, че обществеността, включително организациите, трябва да има достъп до ефективни съдебни механизми, така че нейните законни интереси да бъдат защитени и законът да се прилага,

като отбелязват важността на това да се предоставя на потребителите достатъчно информация за продуктите, за да могат те да правят информиран избор, отчитайки екологичните аспекти,

като отчитат загрижеността на обществеността за преднамереното пускане на генетично модифицирани организми в околната среда и необходимостта от по-голяма прозрачност и по-широко участие на обществеността при вземането на решения в тази област,

убедени, че прилагането на тази конвенция ще допринесе за укрепване на демокрацията в региона на Икономическата комисия за Европа (ИКЕ) на Обединените нации,

като съзнават ролята, която ИКЕ играе в това отношение, и като припомнят, *inter alia*, Насоките на ИКЕ за достъпа до информация за околната среда и участието на обществеността във вземането на решения, засягащи околната среда, одобрени в Декларацията на министрите, приета на Третата министерска конференция „Околна среда за Европа“ в София, България, на 25 октомври 1995 г.,

като имат предвид съответните разпоредби в Конвенцията за оценка на въздействието върху околната среда в трансграничен контекст, приета в Еспо, Финландия, на 25 февруари 1991 г., Конвенцията за трансграничните ефекти на промишлените аварии и Конвенцията за опазване и използване на трансграничните водни течения и международните езера, и двете приети в Хелзинки на 17 март 1992 г., и други регионални конвенции,

като съзнават, че приемането на тази Конвенция ще допринесе за по-нататъшното укрепване на процеса „Околна среда за Европа“ и за резултатите от Четвъртата министерска конференция в Орхус, Дания, през юни 1998 г.,

СЕ ДОГОВОРИХА ЗА СЛЕДНОТО:

Член 1

Цел

За да допринесе за защита на правото на всеки човек от настоящите и бъдещите поколения да живее в околна среда, благоприятна за неговото здраве и благосъстояние, всяка страна гарантира правата на достъп до информация, участие на обществеността при вземането на решения и достъп до правосъдие по въпроси на околната среда в съответствие с разпоредбите на тази конвенция.

(c) всички други физически или юридически лица, които имат обществени задължения или функции или предоставят обществени услуги във връзка с околната среда, под контрола на орган или лице, посочени в (a) или (b) по-горе;

(d) институциите на всяка регионална организация за икономическа интеграция съгласно член 17, която е страна по тази конвенция.

Това определение не включва органите или институциите, действащи в съдебно или законодателно качество.

Член 2

Определения

За целите на тази конвенция,

1. „Страна“ означава, освен ако в текста не е посочено друго, договаряща се страна по тази конвенция.

2. „Държавен орган“ означава:

(a) правителство на национално, регионално и друго равнище;

(b) физически и юридически лица, изпълняващи държавни административни функции в съответствие с националното законодателство, включително специфични задължения, дейности или услуги във връзка с околната среда;

3. „Информация за околната среда“ означава всяка информация в писмена, визуална, звукова, електронна или друга материална форма относно:

(a) състоянието на елементите на околната среда, каквито са въздухът и атмосферата, водите, почвите, земите, ландшафтът и природните местообитания, биологичното разнообразие и неговите компоненти, включително генетично модифицираните организми, и взаимодействието между тези елементи;

(b) факторите, като например вещества, енергия, шум и радиация, и дейностите или мерките, включително и административните мерки, екологичните споразумения, политики, законодателство, планове и програми, които оказват или биха могли да оказват въздействие върху елементите на околната среда, посочени в точка (a) по-горе, и анализ на

разходите и ползите и други икономически анализи и допускания, използвани при вземането на решения, отнасящи се до околната среда;

- (с) състоянието на човешкото здраве и безопасност, условията за живот на хората, културните обекти и построените сгради и съоръжения дотолкова, доколкото те са или могат да бъдат засегнати от състоянието на елементите на околната среда или чрез тези елементи от факторите, дейностите или мерките, посочени в точка (b) по-горе.
4. „Общественост“ означава едно или повече физически или юридически лица и в съответствие с националното законодателство или практика техните сдружения, организации или групи.
5. „Засегната общественост“ означава обществеността, която е засегната или може да бъде засегната от вземането на решения за околната среда или има интерес в този процес; за целите на това определение ще се счита, че неправителствените организации, работещи за опазване на околната среда и отговарящи на всички изисквания на националното право, имат интерес.

Член 3

Общи положения

1. Всяка страна предприема необходимите законодателни, подзаконови или други мерки, включително мерки за постигане на съвместимост между разпоредбите, прилагащи текстовете на тази конвенция относно информацията, участието на обществеността и достъпа до правосъдие, както и подходящи мерки за тяхното прилагане, с цел създаването и поддържането на ясна, прозрачна и последователна рамка за прилагане на разпоредбите на тази конвенция.
2. Всяка страна се стреми да гарантира, че длъжностните лица и органите подпомагат и дават насоки на обществеността при търсенето на достъп до информация, при улесняването на участието при вземането на решения и търсенето на достъп до правосъдие по въпроси на околната среда.
3. Всяка страна поощрява екологичното образование и повишаване на общественото съзнание по проблемите на околната среда, особено по отношение на получаването на достъп до информация, участието при вземането на решения и достъпа до правосъдие по въпроси на околната среда.
4. Всяка страна осигурява съответното признаване и подкрепа на сдруженията, организациите или групите, работещи за опазване на околната среда, и гарантира съвместимост на националната правна система с това задължение.
5. Разпоредбите на тази конвенция не засягат правото на страната да поддържа или въвежда мерки, осигуряващи по-широк достъп до информация, по-широко обществено участие при вземането на решения и по-широк достъп до правосъдие по въпроси на околната среда.

6. Тази конвенция не изисква никакво обезсилване на съществуващи права за достъп до информация, участие на обществеността при вземането на решения и достъп до правосъдие по въпроси на околната среда.

7. Всяка страна съдейства за прилагането на принципите на тази конвенция в международните процеси на вземане на решения за околната среда и в рамките на международните организации по въпроси, касаещи околната среда.

8. Всяка страна гарантира, че лицата, упражняващи своите права в съответствие с разпоредбите на тази конвенция, няма да бъдат наказвани, преследвани или обезпокоявани по какъвто и да е начин за своята дейност. Тази разпоредба не засяга правомощията на националните съдилища да постановяват покриването на приемливи разходи, свързани със съдебните дела.

9. В рамките на съответните разпоредби на тази конвенция обществеността следва да има достъп до информация, възможност да участва при вземането на решения и достъп до правосъдие по въпроси на околната среда без дискриминация въз основа на гражданство, националност или местожителство, а в случай на юридически лица, без дискриминация въз основа на мястото, където са регистрирани, или действителното място на упражняване на дейност.

Член 4

Достъп до информация за околната среда

1. Всяка страна гарантира, че при спазване на следващите параграфи на този член държавните органи в отговор на искане за предоставяне на информация за околната среда предоставят на обществеността тази информация в рамките на националното законодателство, включително когато се искат и в съответствие с точка (b) по-долу копия от документите, съдържащи или включващи такава информация:
- (a) без да е необходимо да се заявява заинтересованост;
- (b) в исканата форма, освен ако:
- (i) за държавния орган не е по-подходящо да я предостави в друга форма, като в такива случаи се посочват причините, поради които информацията се предоставя в дадената форма, или
- (ii) информацията е вече публично достояние в друга форма.
2. Информацията за околната среда, спомената в параграф 1, се предоставя възможно най-скоро и не по-късно от един месец след подаване на искането, освен ако обемът и сложността на информацията не оправдават удължаването на този период до два месеца от подаването на молбата. Заявителят се информира за удължаването и за причините, които го налагат.
3. Искането за информация за околната среда може да бъде отказано, ако:
- (a) държавният орган, към който е отправена молбата, не разполага с исканата информация за околната среда;

- (b) искането е очевидно необосновано или формулирано по твърде общ начин; или
- (c) искането се отнася до материали в процес на завършване или се отнася до вътрешни комуникации между държавните органи, когато такова изключение е предвидено в националното законодателство или обичайната практика, като се отчети общественият интерес от разкриването на информацията.
4. Искането за информация за околната среда може да бъде отказано, ако разкриването на информацията би се отразило неблагоприятно върху:
- (a) поверителността на работата на държавните органи, когато тази поверителност е предвидена в националното законодателство;
- (b) международните отношения, националната отбрана или обществената сигурност;
- (c) хода на правосъдието, правото на лицата на справедлив процес или възможността на държавните органи да извършват разследване в наказателно или дисциплинарно производство;
- (d) поверителността на търговска или промишлена информация, когато тази поверителност е защитена от закона с цел защита на законен икономически интерес; в тези рамки следва да бъде разкривана информация за емисиите, имаща отношение към опазването на околната среда;
- (e) правото на интелектуална собственост;
- (f) поверителността на лични данни и/или архиви, свързани с физическо лице, когато това лице не е дало съгласието си за разкриването на информацията пред обществеността и когато такава поверителност е предвидена в националното законодателство;
- (g) интересите на трета страна, която е предоставила исканата информация, без да има правно задължение да го направи и без да може такава задължение да ѝ бъде наложено, и когато не е съгласна с разпространението на материала; или
- (h) околната среда, за която се отнася информацията, като например местата за размножаване на редки видове.

Гореспоменатите основания за отказ се тълкуват ограничително, като се отчита общественият интерес от разкриване на информацията и като се взема предвид дали исканата информация се отнася до емисии в околната среда.

5. В случаите, когато държавният орган не разполага с исканата информация за околната среда, този орган информира във възможно най-кратки срокове заявителя кой е държавният орган, който счита, че е възможно да предостави исканата информация, или прехвърля молбата към този орган, като съответно информира заявителя за това.

6. Всяка страна гарантира, че в случаите, когато информацията, неподлежаща на разкриване съгласно параграфи 3(с) и 4, може да

бъде отделена от останалата информация, без да се накърнява поверителността на неподлежащата на разкриване информация, държавните органи предоставят останалата част от исканата информация за околната среда.

7. Отказът на искането следва да бъде направен в писмена форма, ако молбата е била в писмена форма или по искане на заявителя. В отказа се посочват причините за него и се дава информация за достъпа до процедурата за преразглеждане, предвидена в съответствие с член 9. Отказът трябва да бъде направен във възможно най-кратък срок и не по-късно от един месец, освен ако сложността на информацията не оправдава удължаването на този период до два месеца от искането. Заявителят се информира за удължаването и за причините, които го налагат.

8. Всяка страна може да позволи на държавните си органи да събират такса срещу предоставянето на такава информация, но тази такса не трябва да надвишава разумните граници.

Държавните органи, възнамеряващи да събират такава такса за предоставяне на информация, предоставят на заявителите тарифа за възможните такси, посочвайки обстоятелствата, при които те се събират или опрощават, и случаите, при които информацията се предоставя срещу авансово плащане на таксата.

Член 5

Събиране и разпространение на информация за околната среда

1. Всяка страна гарантира, че:

- (a) държавните органи разполагат с информация за околната среда, имаща отношение към техните функции, и я актуализират;
- (b) са създадени задължителни системи за осигуряване на адекватно подаване на информация към държавните органи относно планираните или текущите дейности, които могат да окажат значително въздействие върху околната среда;
- (c) в случай на непосредствена заплаха за човешкото здраве или околната среда, причинена от човешка дейност или природно бедствие, цялата информация, която би дала възможност на обществеността да вземе мерки за предотвратяване или намаляване на вредите, произтичащи от заплахата, и с която разполага държавен орган, се разпространява незабавно сред членовете на обществото, които могат да бъдат засегнати.

2. Всяка страна гарантира, че в рамките на националното законодателство държавните органи предоставят информация за околната среда на обществеността по прозрачен начин и че съществува ефективен достъп до информацията за околната среда и чрез:

- (a) предоставяне на достатъчно информация на обществеността относно вида и обхвата на информацията за околната среда, с която разполагат съответните държавни органи, основните положения и условия, при които тази информация се предоставя и е достъпна, и процедурата за нейното получаване;

- (b) създаване и поддържане на практическа систематизация, като:
- (i) обществено достъпни списъци, регистри или архиви;
 - (ii) изисквания към длъжностните лица за оказване на съдействие на обществеността при получаването на достъп до информация съгласно тази конвенция;
 - (iii) определянето на места за връзка; и
- (c) предоставяне на безплатен достъп до информация за околната среда, съдържаща се в списъците, регистри или архивите, посочени в точка (b) (i).

3. Всяка страна гарантира, че постепенно нараства обемът на информацията за околната среда, съдържаща се в електронните бази данни, които са лесно достъпни за обществеността чрез обществените телекомуникационни мрежи. Достъпната в тази форма информация трябва да включва:

- (a) докладите за състоянието на околната среда, споменати в параграф 4 по-долу;
- (b) текстовете на нормативни актове, касаещи околната среда;
- (c) ако е уместно, политики, планове и програми, касаещи околната среда, и споразумения в областта на околната среда; и
- (d) друга информация, доколкото предоставянето ѝ в тази форма би улеснило прилагането на националното законодателство в изпълнение на тази конвенция, при условие, че тази информация вече съществува в електронна форма.

4. Всяка страна през редовни интервали от време не по-дълги от три или четири години публикува и разпространява национален доклад за състоянието на околната среда, включително информация за качеството на околната среда и информация за натиска, оказван върху околната среда.

5. Всяка страна предприема мерки в рамките на своето законодателство с цел разпространение на:

- (a) нормативни актове и политически документи, като стратегии, политики, програми и планове за действие, свързани с околната среда, и доклади за напредъка по тяхното изпълнение, изготвени на различни равнища на държавното управление;
- (b) международни договори, конвенции и споразумения по въпроси на околната среда; и
- (c) ако е уместно, други важни международни документи по въпроси на околната среда.

6. Всяка страна насърчава операторите, чиито дейности имат значително въздействие върху околната среда, редовно да информират обществеността за въздействието върху околната среда на своите дейности и продукти, ако това е уместно, в рамките на доброволните схеми на екомарката и екоодита или чрез други средства.

7. Всяка страна:

- (a) публикува фактите и анализите на фактите, които счита за относими и важни за оформяне на най-важните предложения в политиката за околната среда;
- (b) публикува или прави достъпни по друг начин пояснителни материали за своите взаимоотношения с обществеността по въпроси, попадащи в обхвата на тази конвенция; и
- (c) предоставя в подходяща форма информация за изпълнението на държавните функции или предоставянето на обществени услуги, имащи отношение към околната среда, на всички равнища на държавното управление.

8. Всяка страна разработва механизми с цел да осигури предоставянето на обществеността на достатъчно информация за продуктите по начин, който да даде възможност на потребителите да правят своя избор, отчитайки екологичните аспекти.

9. Като отчита международните процеси, където е уместно, всяка страна предприема мерки за постепенно създаване на съгласувана национална система за инвентаризация на замърсяванията или на регистри в структурирана компютризирана и обществено достъпна база данни, съставена посредством стандартизирано отчитане. Такава система може да включва данни за постъпването, отделянето и преноса в резултат на конкретни действия на определен набор от вещества и продукти, включително при използването на вода, енергия и ресурси, в компонентите на околната среда, както и в намиращите се в предприятията или извън тях съоръжения за преработка и депониране.

10. Никоя от разпоредбите в този член не оказва влияние върху правото на страните да откажат разкриването на определена информация за околната среда в съответствие с член 4, параграфи 3 и 4.

Член 6

Участие на обществеността при вземането на решения по определени дейности

1. Всяка страна:

- (a) прилага разпоредбите на този член по отношение на решенията за разрешаване на предлаганите дейности, изброени в Анекс I;
- (b) в съответствие с националното си законодателство прилага разпоредбите на този член и по отношение на решенията по предлагани дейности, които не са включени в Анекс I, но могат да имат значителен ефект върху околната среда; за тази цел страните определят дали предлаганата дейност е предмет на тези разпоредби; и
- (c) може да реши за всеки конкретен случай, ако това е предвидено в националното законодателство, да не прилага разпоредбите на този член към предлагани дейности, които обслужват целите на националната отбрана, ако страната счита, че прилагането им ще се отрази неблагоприятно на тези цели.

2. Заинтересованата общественост се информира чрез публична обява или индивидуално, на ранен етап от процедурата по вземане на решения за околната среда, по подходящ, своевременен и ефективен начин и относно:

- (a) предлаганата дейност и заявлението, по което ще се взема решение;
- (b) характера на възможните решения или проекторешението;
- (c) държавния орган, отговорен за вземане на решението;
- (d) предвижданата процедура, включително как и кога може да се предостави информация за:
 - (i) началото на процедурата;
 - (ii) възможностите за участие на обществеността;
 - (iii) времето и мястото на предвиденото обществено обсъждане;
 - (iv) държавния орган, от който може да се получи съответната информация, и мястото, където съответната информация е депозирана за разглеждане от обществеността;
 - (v) съответния държавен орган или друг официален орган, на който могат да се подават коментари или въпроси, и графика за подаване на коментари или въпроси; и
 - (vi) каква е наличната информация за околната среда във връзка с предлаганата; и

(e) това дали предлаганата дейност подлежи на процедура за оценка на въздействието върху околната среда на национално или трансгранично ниво.

3. Процедурите за обществено участие предвиждат разумни срокове за различните етапи, давайки достатъчно време за информиране на обществеността в съответствие с параграф 2 и за подготовка и ефективно участие на обществеността във вземането на решения за околната среда.

4. Всяка страна осигурява участието на обществеността на ранен етап, когато всички възможности са открити и може да се проведе ефективно обществено обсъждане.

5. Всяка страна следва, когато това е подходящо, да насърчава евентуалните заявители да определят коя е заинтересованата общественост, да участват в дискусии и да предоставят информация за целите на своето заявление, преди да кандидатстват за разрешително.

6. Всяка страна изисква от компетентните държавни органи да предоставят на заинтересованата общественост при поискване в случаите, когато това е предвидено в националното законодателство, безплатен достъп за разглеждане на цялата информация, имаща отношение към вземането на решения по този член, налична към момента на общественото обсъждане, веднага след постъпването ѝ, без да се накърнява правото на страните да отказват разкриването на определена информация в съответствие с член

4, параграфи 3 и 4. Тази информация, без ущърб на разпоредбите на член 4, включва най-малкото:

- (a) описание на площадката и физическите и техническите характеристики на предлаганата дейност, в това число оценка на очакваните остатъци и емисии;
- (b) описание на значимите въздействия от предлаганата дейност върху околната среда;
- (c) описание на предвижданите мерки за предотвратяване и/или намаляване на въздействията, включително на емисиите;
- (d) резюме на горното, описано на нетехнически език;
- (e) кратко изложение на основните алтернативи, проучени от заявителя;
- (f) в съответствие с националното законодателство основните доклади и препоръки, предоставени на държавния орган към момента на информиране на заинтересованата общественост в съответствие с параграф 2.

7. Процедурите за участие на обществеността ѝ позволяват по време на общественото обсъждане или допитване до заявителя да представя в писмена форма или по друг подходящ начин всякакви коментари, информация, анализи и становища, които счита за уместни, спрямо предлаганата дейност.

8. Всяка страна гарантира, че при вземането на решението се взема под внимание резултатът от общественото обсъждане.

9. Всяка страна осигурява, след като решението бъде взето от държавния орган, своевременното информиране на обществеността за това решение в съответствие с предвидените процедури. Всяка страна предоставя за обществен достъп текста на решението заедно с причините и съображенията, на които то се основава.

10. Всяка страна осигурява в случаите, когато държавен орган преразгледа или актуализира условията за осъществяване на дадена дейност, посочена в параграф 1, прилагането на разпоредбите на параграфи 2 до 9 на този член *mutatis mutandi* и там, където е необходимо.

11. В рамките на националното си законодателство всяка страна прилага във възможна и подходяща степен разпоредбите на този член към решения за това дали да се позволи преднамереното пускане на генетично модифицирани организми в околната среда.

Член 7

Участие на обществеността по отношение на планове, програми и политики, касаещи околната среда

Всяка страна предвижда съответните практически и/или други разпоредби за участието на обществеността при изготвянето на планове и програми, касаещи околната среда, в рамките на прозрачна и справедлива рамка, след предоставяне на необходимата информация на обществеността. В тази рамка се прилага член 6, параграфи 3, 4 и 8. Обществеността, която може

да участва, се определя от съответния държавен орган, като се отчетат целите на тази конвенция. Всяка страна се стреми в подходяща степен да предоставя възможности за участие на обществеността при изготвянето на политиките, касаещи околната среда.

Член 8

Участие на обществеността при изготвянето на нормативни актове с непосредствена изпълнителна сила и/или общоприложими нормативни актове със задължителна сила

Всяка страна се стреми да подпомага ефективното участие на обществеността на подходящ етап и когато все още са налице открити възможности в подготовката от страна на държавните органи на нормативни актове с непосредствена изпълнителна сила и на други общоприложими правила със задължителна сила, които могат да имат значително въздействие върху околната среда.

За тази цел следва да се предприемат следните мерки:

- (a) да се установят достатъчни срокове за ефективно участие;
- (b) да се публикуват или да бъдат направени публично достояние по друг начин проектоправилата;
- (c) да се даде възможност на обществеността да направи своите коментари пряко или чрез представителни консултативни органи.

Резултатът от участието на обществеността се взема предвид в максималната възможна степен.

Член 9

Достъп до правосъдие

1. Всяка страна в рамките на своето национално законодателство гарантира, че всяко лице, което счита, че неговото искане за информация по член 4 не е разглеждано, че е отклонено неправомерно, частично или изцяло, че е удовлетворена неадекватно или че разпоредбите на този член са нарушени спрямо нея по друг начин, има право да обжалва пред съда или пред друг независим и непристрастен орган, установен със закон.

В случаите, когато се предвижда такава процедура на преразглеждане от съда, страната осигурява на лицето достъп до бърза безплатна или евтина законово установена процедура за повторно разглеждане от държавния орган или за преразглеждане от независим и непристрастен орган, различен от съда.

Окончателните решения по този параграф са задължителни за държавния орган, който разполага с информацията. Причините се излагат в писмена форма, поне в случаите, когато е отказан достъп до информацията по този параграф.

2. В рамките на своето национално законодателство всяка страна осигурява на членовете на заинтересованата общественост,

- (a) които имат достатъчен интерес, или
- (b) чието право е нарушено, ако административно-процесуалното право на страната го изисква като предпоставка, достъп до процедура за обжалване пред съда и/или друг законово установен независим и непристрастен орган, за да оспорва по същество и от процедурна гледна точка законността на всяко решение, действие или пропуск в съответствие с разпоредбите на член 6 и в случаите, когато е предвидено от националното законодателство и без да се засяга прилагането на разпоредбите на параграф 3 по-долу, други разпоредби на тази конвенция.

Какво представлява достатъчен интерес и нарушение на дадено право се определя в съответствие с изискванията на националното право, и съобразно целта за предоставяне на заинтересованата общественост на широк достъп до правосъдие в рамките на тази конвенция. За тази цел заинтересоваността на всяка неправителствена организация, отговаряща на условията, посочени в член 2, параграф 5, се счита за достатъчна за целите на точка (a) по-горе. За тези организации също се счита, че имат права, които могат да бъдат нарушени, за целите на точка (b) по-горе.

Разпоредбите на този параграф не изключват възможността за предварителна процедура на обжалване пред административен орган и не засягат изискването за изчерпване на процедурите за обжалване по административен ред преди отнасянето към съда, когато съществува такова изискване в националното право.

3. В допълнение и без ущърб на процедурите за преразглеждане, споменати в параграфи 1 и 2 по-горе, всяка страна осигурява на представителите на обществеността, които отговарят на критериите, ако има такива, посочени в националното право, достъп до административни или съдебни процедури за оспорване на действия или пропуски на частни лица и държавни органи, които нарушават разпоредбите на националното законодателство, касаещо околната среда.

4. В допълнение и без ущърб на предвиденото в параграф 1 по-горе, процедурите, споменати в параграфи 1, 2 и 3, предоставят адекватни и ефективни средства за правна защита, включително при необходимост правна защита под формата на съдебно запрещение, и са справедливи, непристрастни и своевременни, без да бъдат недостъпно скъпи. Решенията по този член се дават или протоколират в писмена форма. Решенията на съда, а когато е възможно и на другите органи, са обществено достъпни.

5. За повишаване на ефективността на разпоредбите на този член всяка страна гарантира предоставянето на информация на обществеността относно достъпа до административни и съдебни процедури за обжалване и обмисля създаването на подходящи помощни механизми за премахване или намаляване на финансовите и другите пречки пред достъпа до правосъдие.

Член 10

Съвещание на страните

1. Първото съвещание на страните се свиква не по-късно от една година след влизането в сила на тази конвенция. Впоследствие обикновено съвещание на страните се провежда най-малко веднъж на две години, освен ако страните не решат друго, или по писмена молба на някоя от страните при условие, че в рамките на шест месеца след като Изпълнителният секретар на Икономическата комисия за Европа доведе молбата до знанието на всички страни, тя да бъде подкрепена от най-малко една трета от страните.

2. На своите съвещания страните редовно правят преглед на изпълнението на тази конвенция въз основа на регулярните доклади на страните и с оглед на тази цел:

- (a) разглеждат политиките, правните и методологичните подходи по отношение на достъпа до информация, участието на обществеността при вземането на решения и достъпа до правосъдие по екологични въпроси с оглед на тяхното подобряване;
- (b) обменят информация за опита, придобит при сключването и изпълнението на двустранни и многостранни споразумения или други договорености, имащи отношение към целите на тази конвенция, с участието на една или повече страни;
- (c) търсят при необходимост услугите на съответните органи на ИКЕ и други компетентни международни органи и специални комисии във всички аспекти, имащи отношение към целите на тази конвенция;
- (d) създават спомагателни органи, ако считат това за необходимо;
- (e) подготвят, при необходимост, протоколи към тази конвенция;
- (f) разглеждат и приемат предложения за изменение на тази конвенция в съответствие с разпоредбите на член 14 ;
- (g) разглеждат и предприемат допълнителни действия, които могат да се изискват за постигане на целите на тази конвенция;
- (h) на първото си съвещание разглеждат и приемат с консенсус процедурни правила за своите съвещания и за съвещанията на спомагателните органи;
- (i) на първото си съвещание правят преглед на своя опит по прилагане на разпоредбите на член 5 , параграф 9 и разглеждат въпроса за това какви стъпки са необходими за по-нататъшното развитие на системата, спомената в този параграф, отчитайки международните процеси и тенденции, включително разработването на подходящ документ относно регистрите или инвентарните списъци на изпусканията и

трансфера на замърсители, които биха могли да бъдат приложени към тази конвенция.

3. Съвещанието на страните може, при необходимост, да разгледа създаването на финансови договорености на основата на постигнат консенсус.

4. Организацията на обединените нации, нейните специализирани агенции и Международната агенция по атомна енергия, както и всяка държава или регионална организация за икономическа интеграция, която има право по член 17 да подпише тази конвенция, но не е страна по нея, както и всяка междуправителствена организация, компетентна в области, към които се отнася конвенцията, имат право да участват като наблюдатели в съвещанията на страните.

5. Всяка неправителствена организация, компетентна в области, към които се отнася тази конвенция, която е уведомила Изпълнителния секретар на Икономическата комисия за Европа за своето желание да бъде представена на дадено съвещание на страните, има право да участва като наблюдател, освен ако най-малко една трета от страните, присъстващи на съвещанието, не възразят срещу това.

6. За целите на параграфи 4 и 5 процедурните правила, споменати в параграф 2 (h), предвиждат практическите механизми, касаещи процедурата за допускане, и другите условия.

Член 11

Право на глас

1. С изключение на предвиденото в параграф 2 на този член всяка страна по тази конвенция има право на един глас.

2. Регионалните организации за икономическа интеграция, по въпроси от тяхна компетентност, упражняват правото си на глас с брой гласове, равен на броя на техните държави-членки, които са страни по конвенцията. Тези организации не упражняват правото си на глас, ако техните държави-членки упражняват своето право на глас, и обратното.

Член 12

Секретариат

Изпълнителният секретар на Икономическата комисия за Европа изпълнява следните функции като Секретариат:

- (a) свиква и подготвя съвещанията на страните;
- (b) предава на страните доклади и друга информация, получена в съответствие с разпоредбите на тази конвенция;
- (c) осъществява други функции, определени от страните.

Член 13

Анекси

Анексите към тази конвенция представляват неразделна част от нея.

Член 14

Изменения на конвенцията

1. Всяка страна може да предлага изменения на тази конвенция.

2. Текстът на всяко предложение за изменение на конвенцията се представя в писмена форма на Изпълнителния секретар на Икономическата комисия за Европа, който го изпраща на всички страни най-малко деветдесет дни преди съвещанието на страните, на което то се предлага за приемане.

3. Страните полагат всички усилия за постигане на споразумение с консенсус по всяко предложение за изменение. Ако всички усилия за консенсус са изчерпани и не се постигне споразумение, в краен случай изменението се приема с мнозинство от три четвърти от гласовете на страните, които присъстват и гласуват на съвещанието.

4. Измененията на тази конвенция, приети в съответствие с параграф 3 на този член, се довеждат от депозитаря до знанието на всички страни за ратификация, одобрение или приемане. Измененията на тази конвенция, без тези на анексите, влизат в сила за страните, които са ги ратифицирали, одобрили или приели, на деветдесетия ден след получаването от депозитаря на уведомлението за тяхната ратификация, одобрение или приемане от най-малко три четвърти от тези страни. Впоследствие те влизат в сила за всяка друга страна на деветдесетия ден, след като тя депозира своя документ за ратификация, одобрение или приемане на измененията.

5. Всяка страна, която не може да одобри изменение на анекс към конвенцията, уведомява писмено за това депозитаря в срок от дванадесет месеца от датата на съобщаване на приемането на това изменение. Депозитарят незабавно уведомява всички страни за получената информация. Всяка страна може по всяко време да приеме изменението, като се откаже от предишното си уведомление, и изменението на анекса влиза в сила за тази страна при депозиране на документ за приемане при депозитаря.

6. При изтичане на дванадесетмесечния срок от датата на съобщението на депозитаря, споменато в параграф 4, изменението на анекса влиза в сила за тези страни, които не са представили уведомление при депозитаря в съответствие с разпоредбите на параграф 5, при условие, че не повече от една трета от страните са представили такова уведомление.

7. За целите на този член „Страните, които присъстват и гласуват“ означава страните, които присъстват и гласуват с положителен или отрицателен вот.

Член 15

Преглед на съответствието

На базата на консенсус съвещанието на страните създава незадължителни механизми с неконфронтационен, несъдебен, консултативен характер за преглед на съответствието с разпоредбите на тази конвенция. Тези механизми позволяват адекватно участие на обществеността и могат да включват вариант за разглеждане на съобщения от представители на обществеността по въпроси, свързани с конвенцията.

Член 16

Разрешаване на спорове

1. При възникване на спор между две или повече страни относно тълкуването или прилагането на тази конвенция те търсят решение чрез преговори или по друг начин за разрешаване на спорове, приемлив за страните по спора.

2. При подписване, ратифициране, приемане, одобрение или присъединяване към конвенцията или по всяко друго време след това страната може да декларира писмено пред депозитаря, че за спор, неразрешен в съответствие с параграф 1, тя приема едното или и двете от следните средства за разрешаване на спорове като задължение:

(а) предаване на спора в Международния съд;

(б) арбитраж в съответствие с процедурата, установена в Анекс II.

3. Ако страните по спора са приели и двете средства за разрешаване на спорове, посочени в параграф 2 на този член, спорът може да се отнесе за разрешаване само пред Международния съд, освен ако страните не се споразумеят за друго.

Член 17

Подписване

Тази конвенция е открита за подписване в Орхус (Дания) на 25 юни 1998 г., а след това в седалището на Организацията на обединените нации в Ню Йорк до 21 декември 1998 г., от държавите - членки на Икономическата комисия за Европа, както и от държавите, които имат съвещателен глас при Икономическата комисия за Европа по силата на параграфи 8 и 11 от резолюция 36 (IV) на Икономическия и социален съвет от 28 март 1947 г., и от регионалните организации за икономическа интеграция, съставени от суверенни държави - членки на Икономическата комисия за Европа, на които техните страни членки са прехвърлили компетенциите по въпросите, третираны в тази конвенция, включително компетенцията за сключване на договори по тези въпроси.

Член 18**Депозитар**

Генералният секретар на Организацията на обединените нации действа като депозитар на тази конвенция.

Член 19**Ратификация, приемане, одобрение и присъединяване**

1. Тази конвенция подлежи на ратификация, приемане или одобрение от подписалите я държави и регионални организации за икономическа интеграция.

2. Тази конвенция е открита за присъединяване от държавите и регионалните организации за икономическа интеграция, посочени в член 17 , считано от 22 декември 1998 г.

3. Всяка друга държава, която не е посочена в параграф 2, но е членка на Обединените нации, може да се присъедини към конвенцията с одобрение от съвещанието на страните.

4. Всяка организация по член 17 , която става страна по тази конвенция, без никоя от нейните държави-членки да е страна по конвенцията, се обвързва с всички задължения по конвенцията. Ако една или повече от държавите - членки на такава организация, е страна по тази конвенция, организацията и нейните държави-членки вземат решение за съответните си отговорности за изпълнение на задълженията по конвенцията. В такива случаи организацията и държавите членки нямат право да упражняват правата си по тази конвенция едновременно.

5. В своите документи за ратификация, приемане, одобрение или присъединяване, регионалните организации за икономическа интеграция, посочени в член 17 , заявяват нивото на своята компетентност по отношение на въпросите, регулирани от тази конвенция. Тези организации също информират депозитара за всяка съществена промяна в нивото на своята компетентност.

Член 20**Влизане в сила**

1. Тази конвенция влиза в сила на деветдесетия ден след датата на депозиране на шестнадесетия документ за ратификация, приемане, одобрение или присъединяване.

2. За целите на параграф 1 всеки документ, депозиран от регионална организация за икономическа интеграция, не се счита за допълнителен към документите, депозирани от държавите - членки на тази организация.

3. За всяка държава или организация по член 17 , която ратифицира, приеме или одобри тази конвенция или се присъедини към нея след депозирането на шестнадесетия документ за ратификация, приемане, одобрение или присъединяване, конвенцията влиза в сила на деветдесетия ден след датата, на която тази държава или организация е депозирала своя инструмент за ратификация, приемане, одобрение или присъединяване.

Член 21**Оттегляне**

По всяко време след изтичането на три години от датата, на която конвенцията е влязла в сила за дадена страна, тази страна може да се оттегли от нея, като отправи писмено уведомление за това до депозитара. Всяко такова оттегляне влиза в сила от деветдесетия ден от получаването на уведомлението от депозитара.

Член 22**Автентични текстове**

Оригиналът на тази конвенция, чиито английски, френски и руски текстове са еднакво автентични, се депозира при Генералния секретар на Обединените нации.

В уверение на което долуподписаните, надлежно упълномощени за това, подписаха тази конвенция.

Съставено в Орхус, Дания, на двадесет и пети юни, хиляда деветстотин деветдесет и осма година.

АНЕКС I

Списък на дейностите, посочени в член 6 , параграф 1 (а)

1. Енергетика:

- нефтопреработвателни и газопреработвателни предприятия;
- инсталации за газификация и втечняване;
- топлоцентрали и други горивни инсталации с топлинна мощност 50 мегавата или повече;
- коксови пещи;
- ядрени електроцентрали и други ядрени реактори, включително демонтирането или извеждането от експлоатация на такива централи или реактори ⁽¹⁾ (с изключение на изследователските инсталации за производство и конверсия на делими и възпроизвеждащи се материали, чиято максимална мощност не надхвърля 1 kW постоянно топлинно натоварване);
- инсталации за преработка на облъчено ядрено гориво;
- инсталации, предназначени:
 - за производство или обогатяване на ядрено гориво;
 - за преработка на облъчено ядрено гориво или силно радиоактивни вещества;
 - за окончателно депониране на облъчено ядрено гориво;
 - единствено за окончателно депониране на радиоактивни отпадъци;
 - единствено за съхранение (планирано за повече от 10 години) на облъчени ядрени горива или радиоактивни отпадъци на друго място извън производствената площадка.

2. Производство и обработка на метали:

- инсталации за изпичане или синтероване на метална руда (включително сулфидна руда);
- инсталации за производство на чугун на блокове или стомана (първично или вторично сплавяване), включително непрекъснато леење с капацитет над 2,5 тона на час;
- инсталации за преработка на черни метали:
 - (i) машини за горешо валцоване с капацитет над 20 тона сурова стомана на час;
 - (ii) ковачници с чукове, чиято енергия надвишава 50 килоджаула на чука, а потребяваната топлинна енергия надвишава 20 мегавата;
 - (iii) нанасяне на защитни покрития от метални сплави с подаване на над 2 тона сурова стомана на час;

⁽¹⁾ Ядрените електроцентрали и другите ядрени реактори спират да бъдат такава инсталация, когато цялото ядрено гориво и другите радиоактивни елементи са трайно премахнати от обекта.

- леярни за черни метали с производствен капацитет над 20 тона на ден;
- инсталации:
 - (i) за производство на сурови цветни метали от руда, концентрати или вторични суровини посредством металургични, химически или електролитни процеси;
 - (ii) за топене, включително сплавяване на черни метали, в това число възстановени продукти (рафиниране, леене и др.) с капацитет на топене над 4 тона на ден за олово и кадмий или 20 тона на ден за всички други метали;
- инсталации за повърхностна обработка на метали и пластмаси чрез използването на електролитен или химически процес, при който обемът на съдовете за обработка надвишава 30 куб. метра.

3. Минералопереработвателна промишленост:

- инсталации за производство на циментов клинкер в ротационни пещи с производствен капацитет над 500 тона дневно или варовик в ротационни пещи с производствен капацитет над 50 тона дневно или в други пещи с производствен капацитет над 50 тона дневно;
- инсталации за производство на азбест и азбестосъдържащи продукти;
- инсталации за производство на стъкло, включително стъквени влакна, с капацитет на топене над 20 тона дневно;
- инсталации за топене на минерални вещества, включително производство на минерални влакна, с капацитет на топене над 20 тона дневно;
- инсталации за производство на керамични продукти чрез изпичане, в частност керемиди за покриви, тухли, огнеупорни тухли, плочки, каменинови и порцеланови изделия, с производствен капацитет над 75 тона дневно, и/или в пещ с капацитет над 4 кубически метра и с плътност на пещ над 300 кг/кубически метър.

4. Химическа промишленост: производство, по смисъла на значението на категориите дейности, съдържащи се в този параграф, означава производство в промишлени мащаби чрез химическа обработка на веществата или групите вещества, изброени в точки от (а) до (г):

- (а) химически инсталации за производство на основни органични химикали, като:
 - (i) прости въглеводороди (линейни или циклични, наситени или ненаситени, алифатични или ароматни);
 - (ii) съдържащи кислород въглеводороди, като алкохоли, алдехиди, кетони, карбоксилни киселини, естери, ацетати, етери, пероксиди, епоксидни смоли;
 - (iii) серни въглеводороди;
 - (iv) азотни въглеводороди, като амини, амиди, азотосъдържащи съединения, нитросъединения или нитратни съединения, нитрили, цианати, изоцианати;
 - (v) фосфорсъдържащи въглеводороди;
 - (vi) халогенни въглеводороди;
 - (vii) органометални съединения;
 - (viii) основни пластмаси (полимери, синтетични влакна и влакна на целулозна основа);
 - (ix) синтетичен каучук;
 - (x) бои и пигменти;
 - (xi) повърхностно активни вещества и сурфактанти;

- (b) химически инсталации за производство на основни неорганични химикали, като:
- (i) газове, например амоняк, хлор или хлороводород, флуор или флуороводород, въглеродни окиси, серни съединения, азотни окиси, водород, серен двуокис, карбонил хлорид;
 - (ii) киселини, например хромна киселина, флуороводородна киселина, фосфорна киселина, азотна киселина, хлороводородна киселина, сярна киселина, олеум, сярсъдържащи киселини;
 - (iii) основи, например амониев хидроокис, калиев хидроокис, натриев хидроокис;
 - (iv) соли, например амониев хлорид, калиев хлорат, калиев карбонат, натриев карбонат, перборат, сребърен нитрат;
 - (v) неметали, метални окиси или други неорганични съединения, например калциев карбид, силикон, силиконов карбид;
- (c) химически инсталации за производство на фосфорни, азотни или калиеви торове (прости или съставни);
- (d) химически инсталации за производството на основни продукти за растениевъдството и на биоциди;
- (e) инсталации с използване на химичен или биологичен процес за производството на основни фармацевтични продукти;
- (f) химически инсталации за производство на експлозиви;
- (g) химически инсталации, в които химичната или биологичната обработка се използва за производство на белтъчни фуражни добавки, ферменти и други белтъчни вещества.
5. Управление на отпадъците:
- инсталации за изгаряне, възстановяване, химическа обработка или депониране на опасни отпадъци;
 - инсталации за изгаряне на битови отпадъци с капацитет над 3 тона на час;
 - инсталации за депониране на неопасни отпадъци с капацитет над 50 тона дневно;
 - сметища, приемщи над 10 тона дневно или с общ капацитет над 25 000 тона, с изключение на сметищата за инертни отпадъци.
6. Пречиствателни станции за отпадни води с капацитет за население над 150 000 души.
7. Промислени предприятия за:
- (a) производство на пулпа от дървесина или сходни влакнести материали;
 - (b) производство на хартия и картон с производствен капацитет над 20 тона дневно.

8. (a) Строителство на железопътни линии за далечни разстояния и на летища ⁽¹⁾ с основна дължина на пистата 2100 метра и повече;
- (b) строителство на магистрали и експресни пътища ⁽²⁾;
- (c) строителство на нови пътища с по четири и повече платна и реконструкция и/или разширяване на съществуващи пътища с две или по-малко платна, така че да се получат четири или повече платна, когато тези нови пътища или реконструирани и/или разширени участъци от пътища са с дължина най-малко 10 км без прекъсване.
9. (a) Вътрешни водни пътища и пристанища за вътрешно корабоплаване, които позволяват преминаването на съдове над 1350 тона;
- (b) търговски пристанища, кейове за товаро-разтоварителни работи, свързани със сушата и външните пристанища (без фериботни кейове), които могат да приемат съдове над 1350 тона.
10. Извличане на подземни води или схеми за изкуствено попълнение на подземни води, когато годишният обем на извлечената или попълнена вода е равен или надвишава 10 милиона кубически метра.
11. (a) Работите по прехвърлянето на водни ресурси между речните басейни, когато то цели предотвратяване на евентуален недостиг на вода и когато количеството прехвърлена вода надвишава 100 милиона кубически метра годишно;
- (b) във всички други случаи, работата по прехвърляне на водни ресурси между речни басейни, когато многогодишният среден отток на басейна на извличане надвишава 2000 милиона кубични метра на година и когато количеството прехвърлена вода надвишава 5 % от този отток.
- И в двата случая се изключва прехвърлянето на питейна вода по водопроводи.
12. Добив на нефт и природен газ за търговски цели, когато добиваното количество надвишава 500 тона нефт на ден и 500 000 кубически метра газ на ден.
13. Язовири и други съоръжения, предназначени за задържане или постоянно съхраняване на вода, когато новото или допълнително количество задържана или съхранявана вода надвишава 10 милиона кубически метра.
14. Тръбопроводи за транспортиране на газ, нефт или химикали с диаметър над 800 мм и дължина над 40 км.
15. Съоръжения за интензивно отглеждане на птици или свине с повече от:
- (a) 40 000 места за птици;
- (b) 2000 места за свине за утаяване (над 30 кг), или;
- (c) 750 места за свине майки.
16. Кариери и открит добив на полезни изкопаеми, когато повърхността на обекта е над 25 хектара, или добив на торф, когато повърхността на обекта е над 150 хектара.
17. Строителство на въздушни линии за пренос на електричество с напрежение над 220 kV и дължина над 15 км.
18. Съоръжения за съхранение на нефт, нефтохимически и химически продукти с капацитет 200 000 тона или повече.
19. Други дейности:

(¹) За целите на конвенцията „летище“ означава летище, отговарящо на определението от Чикагската конвенция от 1944 г., с която се създава Международната асоциация за гражданска авиация (Анекс 14).

(²) За целите на конвенцията „експресен път“ означава път, който отговаря на определението от Европейското споразумение за главните международни пътни артерии от 15 ноември 1975 г.

- цехове за предварителна обработка (операции, като промиване, избелване, мерсеризация) или боядисване на влакна или тъкани, когато преработвателният капацитет е над 10 тона дневно;
 - цехове за обработка на кожи, когато преработвателният капацитет е над 12 тона готова продукция дневно;
 - (a) кланици с капацитет над 50 тона дневно;
 - (b) обработка и преработка с цел производство на хранителни продукти от:
 - (i) животински суровини (без мляко) с капацитет на производство на готова продукция над 75 тона дневно;
 - (ii) растителни суровини с капацитет за производство на готова продукция над 300 тона дневно (средна стойност на тримесечие);
 - (c) обработка и преработка на мляко, при които количеството на получаваното мляко е над 200 тона дневно (средна стойност за годината);
 - съоръжения за депониране или рециклиране на животински трупове или животински отпадъци с капацитет на преработка над 10 тона дневно;
 - съоръжения за повърхностна обработка на вещества, предмети или продукти с използване на органични разтворители, в частност за дообработване, печатане, нанасяне на покритие, обезмасляване, хидролизиране, оразмеряване, боядисване, почистване или импрегниране, с капацитет на използване над 150 кг на час или над 200 тона годишно;
 - съоръжения за производство на въглерод (естествен кокс) или електрографит чрез изгаряне или графитизация.
20. Всяка дейност извън посочените в параграфи 1 - 19, за която се предвижда участие на обществеността при процедурата за оценка на въздействието върху околната среда в съответствие с националното законодателство.
21. Разпоредбата на член 6, параграф 1 (а) не се прилага към никой от горните проекти, предприети изключително или предимно за изследователска дейност, разработване и изпитване на нови методи или продукти за по-малко от две години, освен ако съществува вероятност те да причинят значително неблагоприятно въздействие върху околната среда или здравето.
22. Всяко изменение или разширяване на дейностите, когато то отговаря на критериите/праговете, посочени в този анекс, е предмет на действието на член 6, параграф 1 (а). Всяко друго изменение или разширяване на дейностите попада под действието на член 6, параграф 1 (b).

АНЕКС II

АРБИТРАЖ

1. В случай на спор, отнесен за разрешаване от арбитраж съгласно член 16, параграф 2 на тази конвенция, страната или страните уведомяват Секретариата за предмета на арбитража и посочват по-конкретно членовете на конвенцията, чието тълкуване или приложение е под въпрос. Секретариатът изпраща информацията на всички страни по конвенцията.
2. Арбитражният съд се състои от трима членове. Както страната ищец или страните ищци, така и другата страна или страни по спора назначават арбитри, които на свой ред по общо съгласие определят трети арбитър, изпълняващ функциите на председател на арбитражния съд. Последният не може да бъде от същата националност като някоя от страните по спора, нито постоянното му местожителство да е на територията на една от тези две страни, нито да е бил техен служител, нито да се е занимавал със случая в друго качество.
3. Ако председателят на арбитражния съд не бъде посочен в срок от два месеца след назначаването на втори арбитър, Изпълнителният секретар на Икономическата комисия за Европа по молба на една от двете страни по спора определя председателя в срок от нови два месеца.
4. Ако една от страните по спора не назначи арбитър в срок от два месеца след получаване на молбата, другата страна може да информира за това Изпълнителния секретар на Икономическата комисия за Европа, който определя председателя на арбитражния съд в срок от нови два месеца. При назначаването си председателят на арбитражния съд отправя искане до страната, която не е назначила арбитър, да направи това в срок от два месеца. Ако тя не направи това в двумесечния срок, председателят на арбитражния съд информира за това Изпълнителния секретар на Икономическата комисия за Европа, който извършва съответното назначение в срок от нови два месеца.
5. Арбитражният съд взема своето решение в съответствие с международното право и разпоредбите на тази конвенция.
6. Всеки арбитражен съд, конституиран съгласно разпоредбите на този анекс, съставя свои процедурни правила.
7. Решенията на арбитражния съд както от процедурен характер, така и по същество, се взимат с мнозинство от гласовете на неговите членове.
8. Съдът може да предприеме всички необходими мерки за установяване на фактите.
9. Страните по спора улесняват работата на арбитражния съд и в частност, като използват всички средства на тяхно разположение:
 - (а) предоставят на съда всички уместни документи, условия и информация;
 - (б) при необходимост позволяват на съда да призове свидетели и експерти и да изслуша техните доказателства.
10. Страните и арбитрите защитават поверителността на всяка информация, която получават поверително по време на делото в арбитражния съд.
11. Арбитражният съд може по молба на една от страните да препоръча временни мерки за защита.
12. Ако една от страните не се яви пред арбитражния съд или не участва в разглеждането на делото, другата страна може да помоли съда да продължи делото и да произнесе окончателното си решение. Отсъствието на една от страните или неучастието ѝ в разглеждането на делото не представлява пречка за делото.
13. Арбитражният съд може да изслушва насрещни икове, възникващи непосредствено от съществуването на спора, и да се произнася по тях.

14. Освен ако арбитражният съд не реши друго поради конкретните обстоятелства около спора, разходите на съда, включително заплащането на неговите членове, се поемат солидарно от страните по спора. Съдът регистрира всички свои разходи и представя окончателния им отчет на страните.
15. Всяка страна по тази конвенция, която има интерес от правен характер към предмета на спора и която може да бъде засегната от решението по него, може да участва в делото със съгласието на съда.
16. Арбитражният съд се произнася в срок от пет месеца след датата, на която е създаден, освен ако не счете за необходимо да удължи срока за период не по-дълъг от пет месеца.
17. Решението на арбитражния съд се придружава от мотиви. То е окончателно и задължително за страните по спора.

Решението се съобщава от арбитражния съд на страните по спора и на Секретариата. Секретариатът изпраща информацията до всички страни по конвенцията.

18. Всеки спор, който може да възникне между страните по отношение на тълкуването или изпълнението на решението, може да се предаде от всяка от страните по арбитражния съд, който е взел това решение, или на друг арбитражен съд, конституиран за целта по същия начин, по който е конституиран и първият.
-